

Nr 153.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 24 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—18:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Rosén.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Rosén anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

1:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 16 november 1926 har *chefen för fält-* Ang. åt skräddarmästaren
Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 192 häft. (Nr 153.) 348 27 1 H.A.

telegrafkåren gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid nämnda kårs intendenturverkstäder, skraddarmästaren Hjalmar August Friström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Friström, som är född den 9 december 1860, under tiden 1 februari 1911—24 mars 1913 innehåft anställning såsom skradderiarbetare vid Svea ingenjörkår; att han alltsedan den 26 mars 1913 varit anställd såsom förman och besiktningsman vid fälttelegrafkårens skradderiverkstad; att han på grund av sjukdom är mindre arbetsförför; att nedsättningen av hans arbetsförföråga kan betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; att han under de senare åren vid kåren uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 996 kronor för år, samt att han på ett mycket tillfredsställande sätt fullgjort sina tjänstligganden vid kåren och städe iakttagit ett oklanderligt uppförande.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 december 1926 anført, att departementet under hand inhämtat, att anledningen till att Friströms avlöning av statsmedel uppgått till ett relativt lågt belopp varit den, att Friströms verksamhet vid kåren till en betydande del bestått i utförande å kårens verkstäder av enskilt skradderiarbete åt kårens personal, för vilket arbete han uppburit ersättning av nämnda personal med omkring 1,640 kronor för år. Det kunde under sådana förhållanden ifrågasättas, huruvida Friström över huvud taget borde komma i åtnjutande av någon pension från statens sida. Departementet hölle emellertid före, att det, i betraktande av Friströms väl vitsordade verksamhet i statens tjänst, torde få anses vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han, efter erhållet avsked från sin befattning vid kåren, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, torde man vid dess beräkning böra taga hänsyn — förutom till Friströms omförförälda enskilda förvärfvsarbete — till att Friström varit över 50 år gammal, då han kommit i statens tjänst, samt att hans anställningstid i sådan tjänst uppgått till allenast omkring 16 år. På dessa grunder ansåge departementet, att Friström skäligen icke borde i oreglerad pension erhålla större belopp än 300 kronor för år. Till detta belopp torde böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor för år, som omförföräldes i kungörelsen den 15 juni 1922 angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl.

pensionärer belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 92 kronor och förhöjning II 150 kronor eller tillhopa 242 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(300 + 180 + 242 =)$ 722 kronor, vilket belopp för att bliva jämnt delbart med tolv borde avjämnas nedåt till 720 kronor i enlighet med föreskriften i § 5 av sistnämnda kungörelse. På grund av vad sålunda anförts, hemställde intendentsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Friström finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin nuvarande befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 720 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande i ärendet den 22 januari 1927 anført, att Friström, enligt vad av handlingarna framginge, först efter uppnådd levnadsålder av 50 år vunnit anställning i statstjänst och icke kunde räkna mer än 16 år i sådan anställning. På grund härav och då härtill komme, att hans huvudsakliga arbetsförtjänst utgått för av personalen vid fälttelegrafkåren betalt enskilt skrædderiarbete, förefölle det statskontoret synnerligen tveksamt, om över huvud taget någon pension av statsmedel i detta fall borde beredas. Skulle emellertid billigheten anses bjuda, att han icke lämnades alldeles utan hjälp till uppehållet på ålderdomen, borde enligt statskontorets mening understödsbeloppet knappast sättas högre än till 480 kronor för år räknat, vartill ej skulle komma annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg enligt därom gällande föreskrifter.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit anser jag billigt, att Friström beredes något understöd av statsmedel, när han på grund av ålder och sjuklighet lämnar sin anställning vid fälttelegrafkåren. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid fälttelegrafkårens intendenturverkstäder, skræddarmästaren Hjalmar August Friström må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 480 kronor.

2:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 2 augusti 1926 har *befälhavaren för Göta artilleriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid regementets tygverkstäders laboratorium Johan Alfred Johansson Lundqvist.

*Ang. pension
åt förmannen
J. A. J:son
Lundqvist.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lundqvist, som är född den 5 augusti 1854, sedan den 14 juli 1877 oavbrutet varit i regementets och tyganstaltens tjänst; att hans förmåga att genom arbete försörja sig är nedsatt på grund av sjukdom och hög ålder; samt att han för lång och trogen tjänst tilldelats medalj i silver för nit och redlighet i rikets tjänst samt patriotiska sällskapets stora silvermedalj.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t anført, att departementet ansåge billigt, att Lundqvist genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen ansåge departementet, med hänsyn till Lundqvists 50-åriga tjänstgöring, vilken huvudsakligen fullgjorts såsom förman, sig böra föreslå ett grundbelopp av 1,200 kronor för år med därå belöpande tillägg. Artilleridepartementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Lundqvist en årlig pension under hans återstående livstid enligt nyss angivna grunder, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin nuvarande anställning.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge goda skäl föreligga för beredande av pension åt Lundqvist. Vad pensionsbeloppet beträffade, finge statskontoret, under åberopande av vad ämbetsverket anført i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst, framhålla, att pensionen åt Lundqvist, vilken, därest kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen varit å honom tillämplig, skulle hava såsom hänförlig till gruppen II bekommit sådan pension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 med tillhoppa 1,260 kronor, i alla händelser icke borde understiga nämnda belopp. Med hänsyn emellertid till Lundqvists ovanligt långa tjänstetid, därav en stor del i förmans befattning, kunde det enligt statskontorets mening med fog ifrågasättas, huruvida icke pensionsbeloppet i detta fall borde sättas något högre och skäligen bestämmas till 1,440 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag, att Lundqvist bör beredas pension av statsmedel, då han under innevarande år kommer att lämna sin tjänst vid Göta artilleriregementes tygverkstäder efter en 50-årig anställningstid vid regementet. Beträffande pensionsbeloppet ansluter jag mig till statskontorets ståndpunkt, att detsamma med hänsyn till Lundqvists synnerligen långa tjänstetid i kronans tjänst i förevarande fall bör

sättas något högre än vad som eljest plägar ske vid bestämmandet av pension för motsvarande anställningshavare. Det av statskontoret ifrågasatta beloppet, 1,440 kronor, finner jag lämpligt avvägt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid Göta artilleriregementes tygverkstäders laboratorium Johan Alfred Johansson Lundqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,440 kronor.

3:o.

Uti skrivelse till marinförvaltningen den 12 november 1926 har *befälhavande amiralen i Karlskrona* gjort framställning om utverkande av pension åt fortifikationsarbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Carl Oskar Olsson.

Ang. pension
åt fortifika-
tions-
arbetaren
C. O. Olsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Olsson, som är född den 16 maj 1852, från och med år 1907 oavbrutet varit anställd vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona; att hans arbetsförmåga på grund av ålder och sjuklighet är i hög grad nedsatt; samt att han är gift och år 1926 är taxerad till bevillning för 150 kronors inkomst av kapital och 2,440 kronors inkomst av arbetsanställning.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 december 1926 anfört, bland annat, följande.

Fortifikationsarbetare ansåges icke vara berättigad till pension såsom daglönare vid marinen. Riksdagen hade emellertid i särskilda fall beviljat pensioner till fortifikationsarbetare. Därvid hade under de senare åren pensionens belopp brukat avpassas efter de grunder, som angäves i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. För att komma i åtnjutande av pension enligt dessa bestämmelser fordrades bland annat, att arbetare innehade en tjänstetid av 25 år, och utgjorde lägsta pension 450 kronor. På grund av ändrade bestämmelser om pensions- och dyrtidstillägg erfordrades emellertid, att pensioner, som beviljades på särskilda framställningar, numera till beloppen utmättes med härav påkallad förhöjning. Olsson innehade väl icke den nu angivna tjänstetiden, men då riksdagen efter framställning brukat medgiva, att pension finge utgå även efter kortare tjänstetid till arbetare, vilka i likhet med Olsson efter att hava länge tjänat staten saknat tillräckliga medel för sitt uppehälle, syntes det marinförvaltningen vara skäligt, att Olsson tilldelades pension av statsverket. Den omstän-

digheten, att Olsson genom sparsamhet lyckats samla ett mindre kapital, torde icke böra få inverka till minskning av pensionens belopp. Med hänsyn till tjänstgöringstiden syntes detta böra bestämmas till 400 kronor efter grunderna för äldre pensioner. Efter omräkning borde beloppet, såsom torde framgå av proposition nr 162 (punkt 3) till 1926 års riksdag, bestämmas till 792 kronor. Pensionen torde böra anvisas att utgå av allmänna indragningsstaten. Marinförvaltningen hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Olsson finge under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande i ärendet den 23 december 1926 anfört följande.

Av handlingarna framginge, att Olsson, då han erhållit sin nuvarande anställning, som också varit hans första i statens tjänst, uppnått en ålder av nära 55 år. Vid sådant förhållande syntes det visserligen i någon mån tveksamt, om åt honom borde utverkas någon pension av statens medel. Emellertid kunde Olsson nu åberopa nära 20 års arbete i statens tjänst. I anledning härav ville statskontoret icke motsätta sig förslaget om beviljande av något understöd åt honom. Mot beloppet av den föreslagna pensionen hade statskontoret icke funnit anledning till erinran.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit, finner jag mig böra tillstyrka, att Olsson beredes pension av statsmedel med av marinförvaltningen föreslaget belopp, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin nuvarande anställning.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att fortifikationsarbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Carl Oskar Olsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fortifikationsförvaltningen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

4:o.

Ang. pension
åt förre
fortifikations-
arbetaren J. A.
Pettersson.

Uti skrivelse till marinförvaltningen den 12 november 1926 har befälhavande amiralen i Karlskrona gjort framställning om beredande av pension åt förre arbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Jonas August Pettersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Pettersson, som är född den 20 april 1866, från och med år 1896 med vissa mellantider varit anställd vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona; att han den 13 mars 1926 avgått ur tjänst efter en sammanlagd tjänstetid av 21 år 6 månader; att

hans arbetsförmåga på grund av ålder och sjuklighet är i hög grad nedsatt; samt att han är gift och har försörjningsplikt mot, förutom hustrun, ett minderårigt barn.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 december 1926 erinrat därom, att fortifikationsarbetare icke ansåges vara berättigade till pension såsom daglönare vid marinen. Riksdagen hade emellertid i särskilda fall beviljat pensioner till dylika arbetare. Därvid hade pensionens belopp brukat avpassas efter de grunder, som angäves i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. För att komma i åtnjutande av pension enligt dessa bestämmelser fordrades, bland annat, att arbetare innehade en tjänstetid av 25 år, och utgjorde lägsta pension 450 kronor. På grund av ändrade bestämmelser om pensions- och dyrtidstillägg erfordrades emellertid, att pensioner, som beviljades på särskilda framställningar, numera till beloppen utmättes med härav påkallad förhöjning. Pettersson innehade väl icke den nu angivna tjänstetiden, men då riksdagen efter framställning brukat medgiva, att pension finge utgå även efter kortare tjänstetid till arbetare, vilka i likhet med Pettersson efter att hava länge tjänat staten saknat egna medel för sitt uppehälle, syntes det *marinförvaltningen* skäligt, att Pettersson tilldelades pension av statsverket med belopp för år, vilket med hänsyn till tjänstgöringstiden syntes böra bestämmas till 400 kronor enligt grunderna för äldre pensioner. Efter en av här förut antydda skäl erforderlig omräkning borde beloppet, såsom framginge av propositionen nr 162 (punkt 3) till 1926 års riksdag, bestämmas till 792 kronor och från och med den 1 januari 1927 utgå av allmänna indragningsstaten.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 23 december 1926 tillstyrkt framställningen på sätt *marinförvaltningen* föreslagit.

Under åberopande av vad sålunda förekommit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre fortifikationsarbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Jonas August Pettersson må från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

5:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 2 augusti 1926 har *tygmästaren vid Bodens tygstation* gjort framställning om beredande av pension åt tygarbetaren därstädes August Ärbar.

Ang. pension
åt tyg-
arbetaren
A. Ärbar.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Ärbar, som är född den 6 januari 1867 och under tiden 5 maj 1887—14 september 1923 tjänat som soldat vid Norrbottens regemente, varit anställd dels såsom fortifikationsarbetare vid fästningsbyggnaderna i Boden under tiden 13 november 1901—31 maj 1908, dels alltsedan den 1 juni 1908 såsom tjänstförrättande tyghantverkare vid tygstationen därstädes; att hans arbetsinkomst från tygstationen under de senare åren utgjort i medeltal omkring 3,250 kronor för år; att han, utöver underhåll å 61 kronor årligen från Vadstena krigsmanshuskassa i egenskap av förutvarande indelt soldat, helt är för sitt livsuppehälle hänvisad till vad han genom sitt arbete kan förvärva; att han lider av kronisk magsjukdom, varför hans arbetsförmåga är i väsentlig grad nedsatt; samt att han under sin tjänstetid städse skött sig på ett synnerligen förtjänstfullt sätt.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 december 1926 anfört, att departementet ansåge billigt, att Ärbar genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen ansåge departementet, med hänsyn till Ärbars långa tjänstgöring såsom t. f. tyghantverkare, vilken tjänstgöring enligt departementets åsikt vore att likställa med förmans, sig böra föreslå ett grundbelopp av 720 kronor för år med därå belöpande tillägg, men med avdrag av vad han i egenskap av underhållstagare från Vadstena krigsmanshuskassa ägde uppbära. Artilleridepartementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Ärbar en årlig pension under hans återstående livstid enligt av departementet angivna grunder, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid Bodens tygstation.

Statskontoret har i avgivet utlåtande i ärendet anfört, att ämbetsverket ansåge billigt, att någon pension å allmänna indragningsstaten bereddes Ärbar, när han efter långvarig anställning såsom arbetare dels vid fästningsbyggnaderna i Boden och dels vid tygstationen därstädes inom kort nödgades till följd av kronisk magsjukdom lämna sin befattning vid tygstationen. Vad beträffade pensionsbeloppet för Ärbar, som alltsedan den 1 juni 1908 tjänstgjort såsom tyghantverkare, finge statskontoret, under åberopande av vad ämbetsverket anfört i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst, föreslå, att åt Ärbar — vilken, därest kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen varit å honom tillämplig, skulle hava såsom hänförlig till gruppen III a) bekommit sådan pension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 med tillhoppa 1,044 kronor, vilket belopp dock skulle minskas med vad han åtnjöte såsom understöd från Vadstena krigsmans-

huskassa — måtte genom framställning till riksdagen utverkas en motsvarande pensionsförmån, att utgå från allmänna indragningsstaten.

I likhet med myndigheterna anser även jag, att Ärbar bör beredas pension av statsmedel. Då Ärbars tjänstgöring i egenskap av t. f. tyghantverkare, såsom arméförvaltningens artilleridepartement framhållit, torde vara att likställa med förmåns, och han följaktligen, därest kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) varit å honom tillämplig, skulle hava varit hänförlig till gruppen II i nämnda kungörelse, torde pensionsbeloppet böra utmätas med hänsyn härtill och således bestämmas till 1,152 kronor, däri inräknat förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925. Såsom statskontoret föreslagit, torde dock nämnda belopp böra minskas med vad han åtnjuter såsom understöd från Vadstena krigsmanshuskassa.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tygarbetaren vid Bodens tygstation August Ärbar må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma, jämte vad han åtnjuter i understöd från Vadstena krigsmanshuskassa, kommer att uppgå till 1,152 kronor.

6:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 2 augusti 1926 har *tygmästaren vid Bodens tygstation* gjort framställning om beredande av pension åt tygarbetaren därstädes Karl Johan Harnesk.

*Ang. pension
åt tygarbeta-
ren K. J.
Harnesk.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Harnesk, som är född den 3 mars 1864, varit anställd såsom fortifikationsarbetare vid fästningsbyggnaderna i Boden under tiden 28 maj 1901—31 oktober 1912 samt från sistnämnda dag såsom förman för arbeten å Bodens skjutfält och såsom tygarbetare vid Bodens tygstation; att hans arbetsinkomst från tygstationen under de senare åren utgjort i medeltal omkring 3,030 kronor för år; att han för sitt uppehälle är helt beroende av sin arbetsförtjänst; att han genom olycksfall vid sprängning av projektiler å skjutfältet åsamkats en betydande synnedsättning å högra ögat och dessutom lider av emphysem å båda lungorna; samt att han under sin tjänstetid städse skött sina åligganden på ett mönstergillt sätt.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 december 1926 anfört, att departementet ansåge billigt, att Harnesk genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen ansåge departementet, med hänsyn till Harnesks mångåriga tjänstgöring såsom förman, sig böra föreslå ett grundbelopp av 720 kronor för år med därå belöpande tillägg. Artilleri-

departementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Harnesk en årlig pension under hans återstående livstid av 720 kronor med därå belöpande tillägg, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid Bodens tygstation.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 24 januari 1927 anført, att på grund av de i ärendet meddelade upplysningarna goda skäl syntes föreligga för utverkande av någon pension av statsmedel åt tygarbetaren Harnesk. Vad beträffade pensionsbeloppet, finge statskontoret, under åberopande av vad ämbetsverket anført i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst, föreslå, att åt Harnesk, vilken, därest kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen varit å honom tillämplig, skulle hava såsom hänförlig till gruppen II bekommit sådan pension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 med tillhoppa 1,152 kronor, måtte genom framställning till riksdagen beredas en motsvarande pensionsförmån, att utgå på sätt av arméförvaltningens artilleridepartement föreslagits.

Liksom myndigheterna anser även jag, att Harnesk bör beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionens storlek ansluter jag mig till vad statskontoret i sådant avseende föreslagit, eller att pensionen bör bestämmas till 1,152 kronor för år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tygarbetaren vid Bodens tygstation Karl Johan Harnesk må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

7:o.

Ang. pension
åt arbetaren
J. G. Blom-
berg.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement ingiven skrivelse den 1 juni 1926 har *t. f. chefen för arméns intendenturförråd i Karlsborg* gjort framställning om beredande av pension åt skrädderiarbetaren vid intendenturkompaniets å Karlsborg intendenturverkstäder Johan Gustaf Blomberg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Blomberg, som är född den 15 februari 1858, varit anställd såsom skrädderiarbetare under åren 1887—1913 vid det under berörda tid till Karlsborg förlagda artilleritruppförbandet, från augusti månad år 1913 till augusti månad år 1918 vid Göta ingenjörkårs skrädderiverkstad och från den 8 december 1920 vid intendenturkompaniets å Karlsborg intendenturverkstäder, vilken an-

ställning han fortfarande innehar; att han under de senare åren vid intendenturkompaniet uppburit en avlöning, som, med inräknande av dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,345 kronor för år; att han på grund av åderförkalkning och genom ålder nedsatta kroppskrafter är oförmögen att fullgöra sitt arbete vid intendenturkompaniet ävensom att för framtiden försörja sig genom arbete; samt att han städse fullgjort sin tjänst med omsorg och flit.

Chefen för tredje arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 oktober 1926 anført, att departementet i betraktande av Blombergs långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han komme i åtjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, syntes man vid dess beräkning böra utgå ifrån, att Blomberg, med hänsyn till att hans anställningstid i lantförsvarets tjänst uppginge till omkring 36 år, skulle hava i oreglerad pension erhållit ett belopp av 700 kronor för år. Till detta belopp syntes böra läggas det pensions-tillägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922 angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 164 kronor och förhöjning II 75 kronor eller tillhopa 239 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(700 + 180 + 239 =)$ 1,119 kronor, vilket belopp för att bliva jämnt delbart med tolv borde avjämnas nedåt till 1,116 kronor i enlighet med föreskrift i § 5 av sistnämnda kungörelse. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Blomberg finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,116 kronor.

Statskontoret har den 23 december 1926 avgivit utlåtande i ärendet och därvid framhållit, att då den av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna pensionen skulle, dyrtidstillägg inberäknat, komma att medföra större inkomst för Blomberg än medeltalet av hans arbetsförtjänst under de senare åren, syntes någon nedprutning böra äga rum, förslagsvis till 1,068 kronor (motsvarande äldre pension å 600 kronor).

Jag tillstyrker, att pension beredes Blomberg. Vad angår pensionsbeloppets storlek, torde detsamma, såsom statskontoret ifrågasatt, böra bestämmas till 1,068 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiarbetaren vid intendenturkompaniets å Karlsborg intendenturverkstäder Johan Gustaf Blomberg må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid intendenturkompaniet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,068 kronor.

8:o.

Ang. pension
åt arbetaren
A. P. Gustafsson.

Uti en till generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet ställd, till arméförvaltningens artilleridepartement överlämnad skrivelse den 8 oktober 1926 har *tygmästaren å Karlsborg* gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid Karlsborgs tygstation Anton Paulus Gustafsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Gustafsson är född den 13 maj 1873; att han, som varit fast anställd vid Göta trängbataljon från den 1 november 1892 till och med den 13 september 1899, kom i tjänst vid Karlsborgs tygstation den 1 mars 1904 och sedan den 1 november 1913 fullgjort tyghantverkares tjänst såsom verkstadsföreståndare; att han under de senare åren vid tygstationen uppburit en avlöning av i medeltal omkring 3,080 kronor för år; att han lider av svårartat organiskt hjärtfel, varför han är oförmögen att vidare fullgöra det med hans anställning vid tygstationen förenade arbetet; att han under sin tjänstutövning på ett skickligt och yrkesmässigt sätt fullgjort alla sina åligganden och utom tjänsten visat ett mönstergillt uppträdande; samt att han, som är gift, saknar inkomst utöver vad han genom sitt arbete kan förvärva.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 januari 1927 anført, att departementet med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge billigt, att Gustafsson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och funne departementet ifråga om storleken av den ifrågasatta pensionen, med hänsyn till Gustafssons mångåriga tjänstgöring som verkstadsföreståndare, vilken tjänstgöring enligt departementets åsikt vore att likställa med förmans, sig böra föreslå ett grundbelopp av 870 kronor för år med därå belöpande tillägg. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Gustafsson en årlig pension under hans återstående livstid enligt nyss angivna grunder, att utgå från och

med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid Karlsborgs tygstation.

Statskontoret har den 3 februari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid framhållit, att, om kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen varit tillämplig i nu förevarande fall, tygarbetaren Gustafsson skulle, såsom i egenskap av verkstadsföreståndare hänförlig till personalgrupp II enligt nämnda kungörelse, hava bekommit i förtidspension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 tillhoppa 1,260 kronor, och finge statskontoret hemställa, att pension till samma belopp måtte genom framställning till riksdagen utverkas åt Gustafsson.

Under återopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag i fråga om pensionens storlek ansluter mig till statskontorets förslag, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid Karlsborgs tygstation Anton Paulus Gustafsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

9:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 31 december 1926 har *styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori* gjort framställning om beredande av pension åt arbetarna vid gevärsfaktoriets Gottfrid Ax, Johan Valfrid Björnsson, Carl Arvid Carlsson, Carl August Dahlström, Frans Hjalmar Göransson, Alfred Johansson, Johan Arvid Jonsson, Johan August Larsson, Johan Axel Paulsson, Alfred Persson, Carl Gustaf Ramström, Claes Teodor Rosander, Adolf Vilhelm Axén, Johan Viktor Larsson, Anders Gustaf Eriksson, Göran Lindén, Carl Wilhelm Eriksson, Clas Albert Eriksson, Carl Johan Norstedt, Axel Edvard Ahlström och Carl Magnus Ericzon.

*Ang. pension
åt vissa
arbetare vid
Carl Gustafs
stads gevärs-
faktori.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande *Gottfrid Ax*, att han, som är född den 17 november 1868, tjänat vid Svea artilleriregemente under tiden 8 februari 1887—8 februari 1890 och varit anställd vid gevärsfaktoriets från den 14 april 1890; att han före arbetets vid faktoriets omläggning tjänstgjort såsom förman under 15 års tid; att hans arbetsinkomst från gevärsfaktoriets under åren 1923—1925 i medeltal uppgått till 3,059 kronor för år; att han saknar nämnvärda tillgångar; samt att han på grund av sjukdom är till arbete oförmögen;

beträffande *Johan Valfrid Björnsson*, att han, som är född den 1 juni 1862, varit anställd vid gevärsfaktoriets från den 2 januari 1891; att hans

medelinkomst därstädes under åren 1923—1925 utgjort 3,542 kronor för år; att hans arbetsförmåga på grund av sjukdom (tuberkulos) är avsevärt nedsatt och att denna nedsättning med sannolikhet är för framtiden bestående; samt att han och hans hustru sakna inkomst utöver vad de genom sitt arbete kunna förtjäna;

beträffande *Carl Arvid Carlsson*, att han, som är född den 21 december 1866, varit anställd vid gevärsfaktoriet under tiden 6 april 1891—13 juli 1896 samt sedermera från den 13 september 1898; att hans medelinkomst därstädes under åren 1923—1925 utgjort 3,185 kronor; att han på grund av sjukdom (kronisk ledgångsreumatism) är oförmögen till arbete; samt att han saknar inkomst utöver vad han kan genom sitt arbete förtjäna;

beträffande *Carl August Dahlström*, att han, som är född den 7 november 1861, varit anställd vid gevärsfaktoriet under tiden 20 mars 1891—1 maj 1894 samt sedermera från den 19 september 1898; att hans medelinkomst därstädes under åren 1923—1925 utgjort 3,498 kronor för år; att han på grund av allmän kraftlöshet och åderförkalkning är oförmögen till arbete; samt att han för sitt eget och sin familjs uppehälle uteslutande är hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Frans Hjalmar Göransson*, att han, som är född den 4 december 1862, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 1 mars 1891; att hans medelinkomst därstädes under åren 1923—1925 utgjort 2,736 kronor för år; att han lider av dövhet och åderförkalkning och är oförmögen till arbete; samt att han för sitt och sin hustrus uppehälle uteslutande är hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Alfred Johansson*, att han, som är född den 13 maj 1863, varit anställd vid Göta livgarde under tiden 4 augusti 1881—4 augusti 1885 och 1 november 1887—1 augusti 1890 samt vid gevärsfaktoriet från den 2 juli 1897; att hans medelinkomst från faktoriet under åren 1923—1925 utgjort 2,828 kronor för år; att han lider av kronisk ledgångsreumatism och åderförkalkning och fördenskull är oförmögen till arbete; samt att han för sitt eget och sin familjs uppehälle uteslutande är hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Johan Arvid Jonsson*, att han, som är född den 31 augusti 1865, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 14 mars 1891; att hans medelinkomst från gevärsfaktoriet under åren 1923—1925 utgjort 3,829 kronor för år; att han lider av åderförkalkning och förhöjt blodtryck samt därav följande betydlig nedsättning i arbetsförmågan; samt att han för sitt eget och sin hustrus uppehälle är hänvisad till vad han genom sitt arbete kan förvärva;

beträffande *Johan August Larsson*, att han, som är född den 4 februari 1865, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 19 maj 1891; att hans medelinkomst därifrån för åren 1923—1925 utgjort 3,192 kronor för år; att han på grund av sjukdom är oförmögen till arbete; samt att han för sitt eget och sin hustrus uppehälle är hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Johan Axel Paulsson*, att han, som är född den 30 maj 1858, varit anställd vid Livgardet till häst under tiden 7 november 1881—7 november 1885 samt vid gevärsfaktoriet från den 30 april 1898; att hans medelinkomst från faktoriet under åren 1923—1925 utgjort 3,199 kronor för år; att han lider av åderförkalkning och därför är oförmögen att genom arbete försörja sig; samt att han för sitt eget och sin familjs uppehälle är hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Alfred Persson*, att han, som är född den 10 juni 1862, varit anställd vid Svea artilleriregemente under tiden 16 november 1882—16 november 1886 och vid gevärsfaktoriet från den 12 september 1898; att hans medelinkomst från faktoriet under åren 1923—1925 utgjort 3,446 kronor för år; att han lider av åderförkalkning och därför är oförmögen att genom arbete försörja sig; samt att han för sitt eget, sin hustrus och en sjuk sons uppehälle är så gott som helt och hållet hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Carl Gustaf Ramström*, att han, som är född den 11 april 1866, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 10 mars 1890; att hans medelinkomst från gevärsfaktoriet för åren 1923—1925 utgjort 3,237 kronor för år; att han på grund av sin ålder fått sin arbetsförmåga väsentligt nedsatt; samt att han för sitt eget och sin hustrus uppehälle är hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Claes Teodor Rosander*, att han, som är född den 10 april 1867, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 23 april 1891; att hans medelinkomst därifrån under åren 1923—1925 utgjort 2,586 kronor för år; att han sedan fyra år tillbaka lider av ischias, vilken sjukdom tidvis hindrat honom att utföra sitt arbete; samt att han för sitt eget och sin hustrus uppehälle i huvudsak är hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Adolf Vilhelm Axén*, att han, som är född den 13 augusti 1866, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 1 april 1898; att hans medelinkomst därifrån för åren 1923—1925 utgjort 3,231 kronor för år; att han lider av dövhet och åderbräck; samt att han saknar inkomst utöver vad han kan genom sitt arbete förvärva;

beträffande *Johan Viktor Larsson*, att han, som är född den 30 december 1861, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 4 april 1898; att hans medelinkomst därifrån under åren 1923—1925 utgjort 3,060 kronor för år; att hans arbetsförmåga på grund av hans höga ålder är nedsatt; samt att han för sitt eget och sin hustrus uppehälle i huvudsak är hänvisad till sin arbetsinkomst;

beträffande *Anders Gustaf Eriksson*, att han, som är född den 4 november 1857, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 1 februari 1898; att hans medelinkomst därifrån under åren 1923—1925 utgjort 3,227 kronor för år; att hans arbetsförmåga på grund av ålderdomssvagheter med nedsättning av syn- och hörsel-förmågan samt reumatiska smärtor i benen är i väsentlig grad nedsatt; samt att han för sitt eget och sin hustrus

uppehålle i huvudsak är hänvisad till vad han kan genom sitt arbete förvärva;

beträffande *Göran Lindén*, att han, som är född den 6 december 1863, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 11 maj 1898; att hans medelinkomst därifrån under åren 1923—1925 utgjort 3,046 kronor för år; att han lider av åderförkalkning och därför är oförmögen att genom arbete försörja sig; samt att han för sitt uppehålle är i huvudsak hänvisad till vad han kan genom sitt arbete förvärva;

beträffande *Carl Wilhelm Eriksson*, att han, som är född den 9 juli 1865, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 10 augusti 1898; att hans medelinkomst därifrån under åren 1923—1925 utgjort 2,293 kronor för år; att han lider av njur- och lungsjukdom samt tidtals varit och för framtiden sannolikt blir oförmögen till arbete; samt att han för sitt eget och sin familjs uppehålle är helt beroende av vad han genom sitt arbete kan förvärva;

beträffande *Clas Albert Eriksson*, att han, som är född den 30 juli 1863, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 8 maj 1899; att hans medelinkomst därifrån för åren 1923—1925 utgjort 2,983 kronor för år; att hans arbetsförmåga på grund av kronisk ledgångsreumatism är betydligt nedsatt; samt att han för sitt eget och sin hustrus uppehålle är hänvisad till vad han genom sitt arbete kan förvärva;

beträffande *Carl Johan Norstedt*, att han, som är född den 7 februari 1857, varit anställd vid gevärsfaktoriet från den 28 juni 1899; att hans medelinkomst därifrån för åren 1923—1925 utgjort 3,340 kronor för år; att han lider av allmän åderförkalkning samt starr å båda ögonen, varigenom hans arbetsförmåga är i betydlig grad nedsatt; samt att han för sitt eget och sin hustrus uppehålle huvudsakligen är hänvisad till vad han genom sitt arbete kan förvärva;

beträffande *Axel Edvard Ahlström*, att han, som är född den 23 april 1871, varit anställd vid gevärsfaktoriet under tiden 19 februari 1891—3 augusti 1901 samt från den 7 januari 1915; att hans medelinkomst därifrån för åren 1923—1925 utgjort 3,361 kronor för år; att han på grund av nedsatt synförmåga är oförmögen till arbete; samt att han för sitt uppehålle är i väsentlig grad hänvisad till vad han genom sitt arbete kan förvärva;

beträffande *Carl Magnus Ericzon*, att han, som är född den 29 juni 1861, varit anställd vid gevärsfaktoriet under tiden 25 april 1891—19 september 1892 samt från den 13 november 1906; att hans medelinkomst från gevärsfaktoriet för åren 1923—1925 utgjort 2,738 kronor för år; att han lider av lung- och hjärtsjukdom och därför är i det närmaste oförmögen till arbete; samt att han saknar inkomst utöver vad han genom sitt arbete kan förvärva.

Vidare inhämtas av handlingarna, att samtliga ifrågavarande arbetare under sin tjänstetid gjort sig förtjänta av de allra bästa vitsord för nit, uppförande och skicklighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 januari 1927 anfört, att departementet med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge billigt, att förenämnda arbetare vid gevärsfaktoriet genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under deras återstående livstid. I fråga om storleken av de ifrågasatta pensionerna ansåge departementet med hänsyn till arbetarnas tjänstetid vid deras beräknade avgång från anställningen vid gevärsfaktoriet sig böra föreslå ett grundbelopp med därå belöpande tillägg för Ax av 1,140 kronor, för Björnsson av 820 kronor, för Carlsson av 760 kronor, för Dahlström av 720 kronor, för Göransson av 820 kronor, för Johansson av 820 kronor, för Jonsson av 820 kronor, för J. A. Larsson av 800 kronor, för Paulsson av 740 kronor, för Persson av 740 kronor, för Ramström av 840 kronor, för Rosander av 800 kronor, för Axén av 680 kronor, för J. V. Larsson av 680 kronor, för A. G. Eriksson av 680 kronor, för Lindén av 680 kronor, för C. W. Eriksson av 660 kronor, för C. A. Eriksson av 660 kronor, för Norstedt av 660 kronor, för Ahlström av 540 kronor och för C. M. Ericzon av 540 kronor, allt för år räknat. Artilleridepartementet finge således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja en var av nyssnämnda arbetare årlig pension enligt ovan angivna grunder, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin nuvarande anställning vid gevärsfaktoriet.

Statskontoret har den 25 januari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att, med hänsyn till vad handlingarna innehölle, goda skäl torde få anses föreligga för beredande av pensioner åt här ifrågavarande arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori. Vad beträffade pensionsbeloppen, vore det givet, att pensionerna borde så avpassas, att de kunde behandlas såsom nyreglerade och alltså icke berättiga till annan tilläggförmån än dyrtidstillägg enligt vad därom vore eller kunde varda stadgat; och finge statskontoret, under återopande av vad ämbetsverket i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 anfört rörande de principer, som syntes böra tillämpas i fråga om pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst, framhålla, att pensionerna för nu ifrågavarande arbetare, vilka alla syntes vara att hänföra till sådan mera kvalificerad arbetarpersonal, som avsåges i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, i allmänhet torde böra avpassas så, att de motsvarade vad vederbörande enligt nämnda kungörelse skulle hava bekommit i förtidspension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925. Häriifrån ville statskontoret icke ifrågasätta annan avvikelse än försåvitt anginge förutvarande förmannen filaren Ax. Om kungörelsen nr 10/1926 varit å honom tillämplig, skulle han hava i förtidspension

bekommit 1,152 kronor, men med hänsyn till den långa anställningen i statstjänst, varunder han under 15 år och ända till ändring inträdde till följd av omorganisation tjänstgjort såsom förman, torde han böra erhålla en något högre pension; och ville statskontoret för sin del förorda, att pensionen för honom sattes till 1,260 kronor utan skyldighet att därå vidkännas avdrag för det understöd, som han från Vadstena krigsmanshuskassa åtnjöt såsom ersättning för skada till följd av olycksfall under statsanställningen. På grund härav hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att en var av nedan angivna arbetare vid gevärsfaktoriet måtte från och med dagen näst efter den, då han avginge från sin anställning, under återstående livstiden åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten med följande belopp, nämligen: Ax 1,260 kronor, Björnsson 1,152 kronor, Carlsson 1,152 kronor, Dahlström 1,152 kronor, Göransson 1,152 kronor, Johansson 1,152 kronor, Jonsson 1,152 kronor, J. A. Larsson 1,152 kronor, Paulsson 1,152 kronor, Persson 1,152 kronor, Ramström 1,152 kronor, Rosander 1,152 kronor, Axén 1,128 kronor, J. V. Larsson 1,128 kronor, A. G. Eriksson 1,128 kronor, Lindén 1,128 kronor, C. W. Eriksson 1,104 kronor, C. A. Eriksson 1,104 kronor, Norstedt 1,104 kronor, Ahlström 972 kronor och C. M. Ericzon 972 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag, att pensioner av statsmedel böra beredas ifrågavarande arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori. Beträffande pensionsbeloppen ansluter jag mig till statskontorets förslag. Pensionen torde för en var böra utgå från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från anställning vid gevärsfaktoriet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av nedan angivna arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid gevärsfaktoriet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen Gottfrid Ax 1,260 kronor, Johan Valfrid Björnsson 1,152 kronor, Carl Arvid Carlsson 1,152 kronor, Carl August Dahlström 1,152 kronor, Frans Hjalmar Göransson 1,152 kronor, Alfred Johansson 1,152 kronor, Johan Arvid Jonsson 1,152 kronor, Johan August Larsson 1,152 kronor, Johan Axel Paulsson 1,152 kronor, Alfred Persson 1,152 kronor, Carl Gustaf Ramström 1,152 kronor, Claes Teodor Rosander 1,152 kronor, Adolf Vilhelm Axén 1,128 kronor, Johan Viktor Larsson 1,128 kronor, Anders Gustaf Eriksson 1,128 kronor, Göran Lindén 1,128 kronor, Carl Wilhelm Eriksson 1,104 kronor, Clas Albert Eriksson

1,104 kronor, Carl Johan Norstedt 1,104 kronor, Axel Edvard Ahlström 972 kronor och Carl Magnus Ericzon 972 kronor.

10:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 24 januari 1927 har styresmannen för ammunitionsfabriken gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg Frans Gustaf Jansson samt arbeterskorna därstädes Adina Josefine Gustafsson och Nises Kerstin Jonsson.

Ang. pensioner åt en arbetare och två arbeterskor vid ammunitionsfabriken.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande *Jansson*, att han, som är född den 11 maj 1873, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 15 januari 1894; att hans inkomst vid fabriken under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,230 kronor för år; att hans arbetsförmåga på grund av sjukdom i förening med allmän kraftnedsättning är i väsentlig grad nedsatt; att han är medellös; samt att han under sin anställningstid iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet;

beträffande *Gustafsson*, att hon, som är född den 13 januari 1871, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 4 augusti 1893; att hennes inkomst därifrån under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 1,730 kronor för år; att hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom är i väsentlig grad nedsatt; att hon är medellös; samt att hon under sin anställningstid iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet; samt

beträffande *Jonsson*, att hon, som är född den 23 maj 1871, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 2 januari 1893; att hennes inkomst därifrån under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 1,730 kronor för år; att hennes arbetsförmåga är i hög grad nedsatt; att hon är medellös; samt att hon under sin anställningstid iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 januari 1927 anfört, att departementet ansåge billigt, att förenämnda arbetare och arbeterskor genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under deras återstående livstid. I fråga om storleken av det ifrågasatta understödet funne departementet, med hänsyn till vad i ärendet förekommit och till de belopp, riksdagen under de närmast föregående åren beviljat arbetsanställda vid arméns fabriker, sig böra föreslå ett grundbelopp för Jansson av 760 kronor, för Gustafsson av 480 kronor samt för Jonsson av 490 kronor för år, tillika med å dessa belopp belöpande tillägg. Artilleridepartementet finge således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragingsstaten bevilja en var av Jansson, Gustafsson

och Jonsson en årlig pension under återstående livstiden enligt nyss angivna grunder, att utgå från och med månaden näst efter den, då anställningen vid ammunitionsfabriken upphörde.

Statskontoret har den 2 februari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att ehuru ifrågavarande tre anställningshavare vid ammunitionsfabriken ännu icke uppnått den levnadsålder, som i regel plägade utgöra förutsättning för erhållande av pension, det dock ville synas statskontoret, som om vid det förhållande, att de efter synnerligen långvarigt och väl vitsordat arbete vid fabriken numera befunnas vara av sjukdom så nedsatta till krafterna, att entledigande kunde antagas inom kort böra äga rum, goda skäl skulle föreligga för beredande åt dem av någon pension av statsmedel. Pensionsbeloppen borde givetvis så avpassas, att pensionerna kunde behandlas såsom nyreglerade och alltså icke berättiga till annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg, enligt vad därom vore eller kunde varda stadgat; och finge statskontoret i detta avseende åberopa vad ämbetsverket anfört i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst. Då ifrågavarande anställningshavare vore att hänföra till sådan personal, som avsåges i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, syntes pensionerna även i dessa fall, där det gällde att genom särskild framställning till riksdagen bereda pension vid avgång till följd av sjukdom, böra avpassas enligt de i nämnda kungörelse angivna grunderna; och då förtidspensionerna jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 skulle, därest bestämmelserna i förstnämnda författning varit å ifrågavarande anställningshavare tillämpliga, hava utgjort för arbetaren Jansson 1,152 kronor och för vardera av arbeterskorna Gustafsson och Jonsson 876 kronor, finge statskontoret hemställa, att pensioner å nämnda belopp måtte genom framställning till riksdagen utverkas åt dessa anställningshavare.

I likhet med myndigheterna finner jag mig böra tillstyrka, att här ifrågavarande arbetare och arbeterskor beviljas pension vid förestående avgång ur tjänsten. Beträffande pensionsbeloppen ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av arbetaren vid ammunitionsfabriken Frans Gustaf Jansson samt arbeterskorna därstädes Adina Josefine Gustafsson och Nises Kerstin Jonsson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Jansson med 1,152

kronor samt en var av Gustafsson och Jonsson med 876 kronor.

11:o.

Uti skrivelse den 23 november 1926 har *chefen för Karlsborgs artillerikår* hos Kungl. Maj:t gjort framställning om beredande av pension åt sömmerskan vid nämnda kårs intendenturverkstäder, änkan Johanna Amalia Lindberg, född Hall.

*Ang. pension
åt sömmerskan J. A.
Lindberg,
född Hall.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindberg, som är född den 15 februari 1865, tjänstgjort omväxlande vid olika truppförband i Karlsborg under åren 1894—1908, samt att hon från den 1 september sistnämnda år varit anställd såsom föreståndarinna vid Karlsborgs artillerikårs intendenturverkstäder (linneverkstaden); att hon under de senare åren vid kåren uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,600 kronor för år; att hon enligt läkarintyg på grund av sjukdom är oförmögen att vidare fullgöra det med hennes anställning vid kåren förenade arbetet och för framtiden är oförmögen att med arbete sig försörja; att hon är medellös; samt att hon utfört henne vid kåren åliggande arbeten på ett förtjänstfullt sätt.

Chefen för tredje arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 december 1926 anført, att departementet i betraktande av änkan Lindbergs långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon efter erhållet avsked från sin anställning vid kåren komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet erinra därom, att Kungl. Maj:t och riksdagen under de senare åren tillerkänt befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som Lindberg pensioner från allmänna indragningsstaten å 400 å 450 kronor för år. Med hänsyn till Lindbergs långa anställningstid i statens tjänst ansåge departementet sig böra åt henne föreslå en årlig pension av 450 kronor med därå enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) författningsenligt utgående pensionstillägg samt å pensionen jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) belöpande förhöjningar, att utbetalas från och med månaden näst efter den, under vilken hon avginge från sin anställning vid kåren. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Lindberg finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon avginge från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av nyss angivna storlek.

Statskontoret har den 26 januari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att, enligt vad handlingarna utvisade, goda skäl torde få anses föreligga för beredande av någon pension av statsmedel åt sömmerskan Lindberg. Såsom statskontoret framhållit i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av till arbetarpersonal hänförliga anställningshavare i statens tjänst, borde enligt statskontorets mening pensionerna till sådan personal, vartill Lindberg vore att hänföra, avpassas enligt grunderna i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen. Om nämnda kungörelse varit å Lindberg tillämplig, hade hon såsom hänförlig till gruppen II och under förutsättning, att henne räknades tillgodo även den uppgivna tiden före den 1 september 1908, bekommit i förtidspension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 tillhopa 960 kronor. Då emellertid den tid, varunder hon hos entreprenör arbetat för statens räkning, knappast syntes kunna tillgodoräknas på samma sätt som direkt anställning i statstjänst, torde beloppet böra i någon mån reduceras; och ville statskontoret förorda ett pensionsbelopp i detta fall av 852 kronor, motsvarande i nyreglerad pension det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna oregrerade pensionsbeloppet 450 kronor.

Även jag anser, att änkan Lindberg bör beredas pension av statsmedel vid sin förestående avgång ur tjänst. Beträffande pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att sömmerskan vid Karlsborgs artillerikårs intendenturverkstäder, änkan Johanna Amalia Lindberg, född Hall, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

12:o.

Ang. pension
åt t. f.
verkmästaren
J. E. Eriksson. Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement har styresmannen för Åkers krutbruk gjort framställning om beredande av pension åt t. f. verkmästaren av 2:a klass vid krutbruket Johan Erik Eriksson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Eriksson, som är född den 27 oktober 1867, den 8 oktober 1895 anställdes som arbetare vid Åkers krutbruk, den 30 november 1904 befordrats till förman vid krutbruket och sedan den 1 januari 1916 varit förordnad såsom verkmästare av 2:a klass, samt att han sedan den 1 januari 1922 såsom t. f. verkmästare

av 2:a klass uppburit avlöning enligt 12 löneklassen i 4 lönegraden, löneplan C i gällande avlöningsreglemente för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 januari 1927 anført, att beställningshavare i samma lönegrad som den, vilken Eriksson tillhörde, ägde vid sin avgång ur tjänsten, sedan vederbörande uppnått föreskriven levnads- och tjänstålder, uppbära pension, fyllnadspension och pensionsförbättring jämlikt kungörelsen den 15 juni 1922 med 2,310 kronor jämte härå enligt kungörelsen den 18 juni 1925 stadgad förhöjning av 414 kronor, eller sammanlagt 2,724 kronor. Då Eriksson, som vid sin beräknade avgång den 27 oktober 1927 komme att hava tillhört sin nuvarande lönegrad i 11³/₄ år och då uppnådde en levnadsålder av 60 år, varit anställd i kronans tjänst 32 år, syntes Eriksson rimligen böra vid avgången från sin tjänst komma i åtnjutande av pension. Departementet finge således, under åberopande av vad som anförts, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärd för att Eriksson vid sin avgång ur tjänsten komme att tilldelas en pension av 2,724 kronor för år.

Direktionen över arméns pensionskassa har den 19 januari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att Eriksson den 27 oktober 1927 räknade 60 levnadsår eller den för verkmästare enligt nu gällande pensioneringsgrunder fastställda pensionsåldern men en tjänstetid efter tjugonde åldersåret av allenast 22 år 10 månader 27 dagar i stället för den för pensions erhållande föreskrivna dylika tjänstetiden av trettio år, enär han, då jämlikt bestämmelserna i kungl. brevet den 23 augusti 1901 tid tillbragt såsom arbetare vid artilleriets fabriker icke finge tillgodoräknas såsom tjänstetid för erhållande av pension, finge räkna dylik tjänstetid först från och med den dag, han anställdes såsom förman eller från och med den 1 december 1904; att Eriksson, som icke varit ordinarie innehavare av någon beställning, som medförde delaktighet och pensionsrätt i arméns pensionskassa, icke kunde vid uppnådda 60 levnadsår beredas någon pension från arméns pensionskassa och alltså icke heller övriga pensionsförmåner från de till arméns pensionering anvisade statsmedel; att årliga beloppet av de pensionsförmåner, som enligt nu gällande pensioneringsbestämmelser för arméns befäl och underbefäl med vederlikar tillkomme en verkmästare med lön på ordinarie stat i 4 lönegraden, löneplan C i 1921 års avlöningsreglemente vid 60 års ålder och 30 tjänstår efter tjugonde åldersåret, utgjorde 2,604 kronor, därav 180 kronor i 9 klassen av arméns pensionskassa samt från till arméns pensionering anvisade statsmedel i fyllnadspension 820 kronor, i pensionsförbättring 1,310 kronor och i pensionsförhöjning jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 endast

294 kronor och ej såsom av artilleridepartementet uppgivits 414 kronor; men att rättvisa och billighet syntes fordra, att Eriksson vid uppnådd 60 års ålder bereddnes pension från allmänna indragningsstaten, dock endast med ett belopp, som utgjorde så stor del av hel pension, som motsvarade av honom då innehavande antal tjänstår i förhållande till för pensions erhållande föreskrivna 30 tjänstår, eller i ett för allt med ett utjämnat belopp av 1,992 kronor för år $\left(\frac{23}{30} \times 2,604 = 1,996:40\right)$.

Statskontoret har den 29 januari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att såsom statskontoret framhållit i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst, borde pension åt anställningshavare, som vore hänförlig till någon av de personalgrupper, som avsåges i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, avpassas efter de i nämnda kungörelse angivna grunderna för förtidspensioneringen även i fall, då det gällde att genom särskild framställning till riksdagen bereda pension på grund av avgång till följd av framskriden ålder och långvarig tjänstetid. Under åberopande av vad statskontoret sålunda anfört, och då verkmästaren Eriksson, därest omförmälda kungörelse varit å honom tillämplig, skulle såsom hänförlig till personalgruppen I hava, även om tjänstetiden omfattat endast 15 år, bekommit i förtidspension och därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 tillhoppa 2,544 kronor, finge statskontoret hemställa, att pension å detta belopp måtte genom framställning till riksdagen utverkas åt Eriksson att utgå från allmänna indragningsstaten.

Liksom myndigheterna anser jag, att Eriksson bör beredas pension av statsmedel för sin återstående levnad. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att t. f. verkmästaren av 2:a klass vid Åkers krutbruk Johan Erik Eriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid krutbruket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,544 kronor.

13:o.

Ang. pension
åt verkstads-
föreståndaren
G. M. An-
dersson.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 18 september 1926 dagtecknad skrift har föreståndaren för Södermanlands regementes skradderiverkstad Gustaf Magnus Andersson anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson, som är född den

11 februari 1864, under åren 1898—1904 arbetat såsom daglönare vid Södermanlands regementets förråd samt från och med år 1905 varit föreståndare för regementets skradderiverkstad, vilken anställning han fortfarande innehar; att han lider av vissa sjukdomar, på grund varav hans arbetsförmåga är i mycket hög grad nedsatt, och att denna nedsättning av arbetsförmågan kan betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som — frånsatt dyrtidstillägg — uppgått till omkring 1,900 kronor för år; samt att han under hela sin tjänstetid på ett mycket dugligt och enastående plikttroget sätt utfört sina arbeten och åligganden vid regementet.

Ansökningen har tillstyrkts av *chefen för Södermanlands regemente* samt av *chefen för fjärde arméfördelningen*.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 november 1926 anfört, att departementet i betraktande av Anderssons långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter avskedet från sin befattning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, syntes man vid dess beräknande böra utgå ifrån, att Andersson med hänsyn till sin mångåriga verksamhet i statens tjänst, därav omkring 22 år såsom förman, skulle hava i oreglerad pension erhållit ett belopp av 800 kronor för år, i överensstämmelse med vad som under senare åren pläгат beviljas föreståndare för regementsverkstad. Till detta belopp syntes böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922 angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 177 kronor och förhöjning II 75 kronor eller tillhoppa 252 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(800 + 180 + 252 =)$ 1,232 kronor, vilket belopp, för att bliva jämnt delbart med tolv, borde avjämnas nedåt till 1,224 kronor i enlighet med föreskrift i § 5 av sistnämnda kungörelse. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Andersson finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

Statskontoret har den 23 december 1926 avgivit utlåtande i ärendet och dävid anfört, att då Andersson kunde räkna 28 års anställning i

statens tjänst, skulle förtidspension för honom enligt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) med tillägg av pensionsförhöjning I uppgå till samma belopp, som arméförvaltningens intendentsdepartement i sitt i ärendet afgivna utlåtande föreslagit såsom pension för honom. Vid sådant förhållande tillstyrkte statskontoret vad intendentsdepartementet i ärendet hemställt.

Jag biträder myndigheternas förslag om beredande av pension åt Andersson. Även i fråga om pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad myndigheterna därutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att verkstadsföreståndaren vid Södermanlands regementes skrädderiverkstad Gustaf Magnus Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

14:o.

Ang. pension åt timmermannen S. A. Petersson Liljekvist. Uti skrivelse till marinförvaltningen den 12 november 1926 har *befälhavande amiralen i Karlskrona* gjort framställning om beredande av pension åt timmermannen vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Sven August Petersson Liljekvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Liljekvist, som är född den 21 januari 1863, under tiden 12 januari 1882—12 november 1886 tjänstgjort som båtsman vid flottan och från och med den 7 januari 1902 med vissa mellantider varit och allt fortfarande är anställd vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona; att hans sammanlagda tjänstetid i statens tjänst utgör omkring 26 år; att hans arbetsförmåga på grund av ålder och sjuklighet är i mycket hög grad nedsatt; att han har hustru och fem hemmavarande barn, av vilka ett under 16 år, och att familjen för sitt uppehälle huvudsakligen varit hänvisad till familjefaderns arbetsförtjänst.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 december 1926 erinrat därom, att fortifikationsarbetare icke ansåges vara berättigade till pension såsom daglönare vid marinen. Riksdagen hade emellertid i särskilda fall beviljat pensioner till dylika arbetare. Därvid hade de senare åren pensionens belopp brukat bestämmas enligt de grunder, som angäves i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. För att komma i åtnjutande av pension enligt dessa bestämmelser fordrades, bland annat, att arbetare innehade en tjänstetid av

25 år, och utgjorde lägsta pensionen 450 kronor. På grund av ändrade bestämmelser om pensions- och dyrtidstillägg erfordrades emellertid, att pensioner, som beviljades på särskilda framställningar, numera till beloppen utmättes med härav påkallad förhöjning. En efter angivna äldre grunder till 450 kronor bestämd pension motsvarades, enligt de i kungörelse den 18 juni 1925 (nr 280) meddelade bestämmelserna om ny pension, av sådan pension om 852 kronor. Av anförda omständigheter syntes det marinförvaltningen skäligt, att Liljekvist tilldelades pension av statsverket till belopp av 852 kronor för år, att utgå av allmänna indragningsstaten.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 23 december 1926 förklarat sig icke hava något att erinra mot marinförvaltningens i ärendet gjorda hemställan.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att timmermannen vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Sven August Petersson Liljekvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fortifikationsförvaltningen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

15:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 31 augusti 1926 dagtecknad skrift har skomakarmästaren vid Livregementets husarers intendenturverkstäder Erik Teodor Granell anhållit att komma i åtnjutande av pension.

*Ang. pension
åt skomakar-
mästaren
E. T. Granell.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Granell, som är född den 21 september 1861, under tiden 19 januari 1881—23 augusti 1907 varit anställd såsom husar och underbefäl vid Livregementets husarer; att han alltsedan den 1 november 1905 innehaft anställning såsom förman vid nämnda regementes skomakeriverkstad, vilken anställning han fortfarande innehar; att hans förmåga att genom arbete försörja sig till följd av ålderdomssvagheter och åderförkalkning är väsentligt minskad; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som — frånsett dyrtidstillägg — uppgått till omkring 1,900 kronor för år, varjämte han i årligt understöd åtnjuter: från Vadstena krigsmanshuskassa 160 kronor, jämte dyrtidstillägg därå med 150 kronor, samt från invalidhusfonden 15 kronor; samt att han på ett plikttroget och ordentligt sätt fullgjort sina tjänstställiganden vid regementet.

Sekundchefen för Livregementets husarer och chefen för tredje arméfördelningen hava tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1926 anfört, att departementet i betraktande av Granells långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin befattning vid regementet, komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, syntes man vid dess beräkning böra utgå ifrån, att Granell, med hänsyn till sin mångåriga verksamhet i statens tjänst, därav omkring 21 år såsom förman, skulle hava i oreglerad pension erhållit ett belopp av 900 kronor för år, i överensstämmelse med vad som under senare åren plägat beviljas föreståndare för regementsverkstad. Till detta belopp syntes böra läggas det pensionstilllägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922 angående pensionstilllägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer belöpte å ifrågavarande pension och pensionstilllägg, utgjorde: förhöjning I 190 kronor och förhöjning II 75 kronor eller tillhopa 265 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(900 + 180 + 265 =)$ 1,345 kronor, vilket belopp, för att bliva jämnt delbart med tolv, borde avjämnas nedåt till 1,344 kronor i enlighet med föreskriften i § 5 av sistnämnda kungörelse. Från sistberörda belopp, 1,344 kronor, syntes emellertid böra avgå det Granell från Vadstena krigsmanshuskassa tillkommande årliga understöd, så att pensionen, med inräknande av nämnda understöd, icke komme att överstiga merberörda belopp av 1,344 kronor för år. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Granell finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension med belopp, som, med inräknande av det underhåll för år, han åtnjöte från Vadstena krigsmanshuskassa, uppginge till 1,344 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 23 december 1926 anfört, att därest Granell varit berättigad till förtidspension jämlikt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10), skulle densamma hava bestämts enligt den i kungörelsen omförmälda grupp II till 1,260 kronor, häri inräknad förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925. Med återopande av vad statskontoret anfört i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående beloppet av vissa pensioner till personal av nu ifrågavarande slag finge statskontoret därför hemställa, att den för Granell ifrågasatta pensionen måtte bestämmas till sådant belopp, att den tillhopa med Granell

tillkommande understöd från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till 1,260 kronor.

Jag biträder myndigheternas förslag, att Granell bör beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skomakarmästaren vid Livregementets husarers intendenturverkstäder Erik Teodor Granell må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt 1,260 kronor.

16:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 31 augusti 1926 dagtecknad skrift har skräddarmästaren vid Livregementets husarers intendenturverkstäder Sven Karlson anhållit att komma i åtnjutande av pension.

*Ang. pension
åt skräddar-
mästaren
S. Karlson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karlson, som är född den 10 juni 1870, alltsedan år 1890 varit anställd såsom förman vid Livregementets husarers skrädderiverkstad, vilken anställning han fortfarande innehar; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som — förutom dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 2,100 kronor för år; att han lider av sockersjuka sedan flera år tillbaka, vilken sjukdom medfört betydlig nedsättning av hans krafter och arbetsförmåga, och att ytterligare försämring i detta hänseende är att vänta; samt att han på ett pliktroget och ordentligt sätt fullgjort sina åligganden vid regementet.

Ansökningen har tillstyrkts av *sekundchefen för Livregementets husarer* samt av *chefen för tredje arméfördelningen*.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1926 anført, att departementet i betraktande av Karlsons långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, syntes man vid dess beräkning böra utgå ifrån, att Karlson, med hänsyn till att hans tjänstgöring såsom förman komme att omfatta en tid av omkring 36 år, skulle hava i oreglerad pension erhållit ett

belopp av 1,000 kronor för år, i överensstämmelse med vad som under senare åren pläгат beviljas åt föreståndare för regementsverkstad. Till detta belopp syntes böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922, angående pensions-tillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer belöpte å ifråga-varande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 204 kronor och förhöjning II 75 kronor eller tillhopa 279 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(1,000 + 180 + 279 =)$ 1,459 kronor. Då emellertid Karlson, som endast vore något över 56 år gammal, på grund av sjuklighet komme att under den närmaste tiden lämna sin befattning vid regementet, syntes pensionen, i överensstämmelse med vad som gällde angående sjukpension, böra nedsättas till $\frac{3}{4}$ av ovanberörda belopp, 1,459 kronor, eller till 1,094 kronor 25 öre för år, vilket belopp, för att bliva jämnt delbart med tolv, borde avjämnas nedåt till 1,092 kronor i enlighet med föreskriften i § 5 av sistnämnda kungörelse. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen med-giva, att Karlson finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,092 kronor.

Statskontoret har den 23 december 1926 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket i skrivelse till Kungl. Maj:t samma dag angående beloppet av pensioner, som hos riksdagen utverkades åt arbetare och likställda i statens tjänst, hade föreslagit, att dylika pensioner numera skulle beräknas med ledning av föreskrifterna i kungörelsen angående förtids-pension den 15 januari 1926 (nr 10). Då sökanden såsom verkstads-föreståndare måste anses höra till den under grupp II av sagda kungörelse omförmälda personal, och då han vidare överskridit 50 års ålder och kunde räkna mer än 30 anställningsår i statens tjänst, skulle han, därest nämnda kungörelse varit å honom tillämplig, hava kommit i åtnjutande av förtids-pension jämte därå belöpande förhöjning I med tillhopa 1,260 kronor. Statskontoret finge därför hemställa, att den nu ifrågasatta pensionen måtte bestämmas till sagda belopp.

I likhet med myndigheterna anser även jag, att Karlson bör vid sin före-stående avgång ur tjänst beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit, eller att detsamma bör bestämmas till 1,260 kronor för år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skräddarmästaren vid Livregementets husarers intendenturverkstäder Sven Karlson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

17:o.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 februari 1926 har *överkommen-* *Ang. pension*
danten för Stockholms garnison gjort framställning om beredande av pen- *åt förre*
sion åt dåvarande vaktmästaren vid kommandantskapet i Stockholm Carl *vaktmästaren*
Johan Carlsson. *vid kommen-*
dantskapet i
Stockholm
C. J. Carlsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Carlsson, som är född den 11 maj 1839, år 1871 erhållit anställning i postverkets tjänst; att han sedan år 1906 i följd av berörda tjänst åtnjuter pension, vilken, ursprungligen å ett belopp av 600 kronor för år, för närvarande med pensionstillägg och pensionsförhöjningar men oavsett dyrtidstillägg utgår med 1,284 kronor årligen; att han sedan år 1878 varit anställd såsom vaktmästare vid kommandantskapet i Stockholm; att han i sistnämnda egenskap under de senare åren åtnjutit ett årligt arvode, fränsett dyrtidstillägg, av 1,320 kronor; samt att han skött sina åligganden med sällspört nit och trohet.

I utlåtande den 23 februari 1926 har *arméförvaltningens civila departe-*
ment anført, att departementet med hänsyn såväl till den långa tid, om-
kring 48 år, Carlsson innehaft befattningen såsom vaktmästare vid kom-
mandantskapet i Stockholm, som ock därtill, att han enligt läkarintyg
vore oförmögen att sköta nämnda befattning, ansåge det vara med rättvisa
och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked bereddes
något understöd från statens sida för sin återstående levnad såsom er-
känsla för det plikttroga och väl vitsordade arbete, han under en lång
följd av år utfört i sin egenskap av vaktmästare vid kommandantskapet.
Vad anginge storleken av dylikt understöd, finge departementet till en
början hänvisa till föreskriften i § 2 mom. 2 av kungörelsen den 18
juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pen-
sionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer,
enligt vilken föreskrift den, som senare än vid 1925 års riksdag blivit
genom särskilt beslut av riksdagen förklarad berättigad till pension från
allmänna indragningsstaten eller särskilt verks medel, icke finge komma
i åtnjutande av pensionsförhöjning, varom i kungörelsen oförmäldes,
under annan förutsättning än att medgivande därtill av riksdagen särskilt
lämnades. Storleken av understödet syntes därför böra avpassas så, att
det motsvarade ny pension enligt nyssnämnda kungörelse. Då storleken
av dylik pension enligt § 1 av meranämnda kungörelse erhöles genom

att till pensionen (understödet), däri inberäknat pensionstillägg, pensionsförbättring eller annan dylik förmån av beskaffenhet, att dyrtidstillägg därå kunde utgå, lades viss förhöjning på sätt i kungörelsen stadgades, gällde det sålunda först att bestämma den pension, som bort tillkomma Carlsson, därest bestämmelserna om ny pension icke varit gällande. Härvid syntes den beräkningsgrund, vilken i allmänhet följts vid beviljandet av pensioner, nämligen desammas bestämmande till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin tjänstgöringstid uppburit, även i här föreliggande fall böra vinna tillämpning. Då Carlsson under de senare åren uppburit en kontant avlöning av 1,320 kronor för år i egenskap av vaktmästare vid kommandantskapet i Stockholm, syntes det skäligen enligt dessa grunder beräkna ett pensionsbelopp av 880 kronor för år. Med hänsyn till att några avgifter icke blivit erlagda såsom bidrag till beredande av pension, syntes emellertid ifrågavarande pensionsbelopp böra något reduceras, och hade departementet i sådant avseende, med ledning av vad 1925 års riksdag beslutat i fråga om pension åt bland andra åldfrun vid Karlbergs slott och krigsskolan Helga Bernhardina Pettersson samt postbudet och polismannen vid krigsskolan, skogvaktaren vid Karlbergs kungsgård Jonas August Håkansson (riksdagens skrivelse nr 201, punkterna 1 och 2), tänkt sig en reduktion till 750 kronor för år. I § 6 mom. 2 av nyssnämnda kungörelse den 18 juni 1925 föreskrevs vidare, att, därest pensionär åtnjöte pension för mer än en tjänst samt någon av pensionerna vore av beskaffenhet, att förhöjning I enligt bestämmelserna i kungörelsen kunde förekomma, förhöjning skulle beräknas särskilt för varje dylik pension. Vidare föreskrevs, att förhöjning II enligt kungörelsen finge åtnjutas endast under förutsättning, att icke någon av pensionerna vore sådan, som i § 2 av kungörelsen avsåges, samt utgå allenast å en av pensionerna, nämligen å den, som medförde största förhöjning, varjämte slutligen stadgades, att för beräkningen av såväl förhöjning I som förhöjning II eventuellt förefintligt pensionstillägg, som åtnjötes jämlikt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360), skulle fördelas på pensionerna i förhållande till deras belopp. Då Carlsson emellertid åtnjöte pension från postverket med ett årligt belopp av 600 kronor, och då denna pension jämte föreslagna pension å 750 kronor icke överstege 1,500 kronor, syntes Carlsson enligt bestämmelserna i § 4 av sistnämnda kungörelse berättigad till ett pensionstillägg av 180 kronor för år, vilket belopp för beräkning av ovan omnämnda förhöjningar borde fördelas å pensionerna i förhållandet 600:750 eller 4:5. Av pensionstillägget skulle sålunda å förstnämnda pension belöpa 80 kronor och å sistnämnda pension 100 kronor. Förhöjning I å här ifrågasatt pension skulle då jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 utgöra 160 kronor och förhöjning II 75 kronor eller tillhoppa 235 kronor. Förhöjning II skulle däremot enligt ovannämnda föreskrift i § 6 mom. 2 av kungörelsen icke utgå å den pen-

sion, Carlsson uppbure från postverket, enär denna pension medförde minsta förhöjning. Den Carlsson i egenskap av vaktmästare vid kommandantskapet i Stockholm tillkommande pensionen, så avpassad, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(750 + 100 + 235 =)$ 1,085 kronor, vilket belopp, för att bliva jämnt delbart med tolv, borde avjämnas nedåt till 1,080 kronor i enlighet med föreskriften i § 5 av sagda kungörelse den 18 juni 1925. Då Carlssons pension från postverket skulle enligt nyss angivna grunder uppgå till $(600 + 80 + 138 =)$ 818 kronor eller avjämnat nedåt till 816 kronor, skulle sammanlagda beloppet av pensionsförmånerna följaktligen uppgå till $(1,080 + 816 =)$ 1,896 kronor. På grund av vad civila departementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Carlsson finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid kommandantskapet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,080 kronor.

Statskontoret, som den 17 mars 1926 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att det icke syntes vara något att erinra mot att pension av statsmedel bereddes Carlsson, när han efter synnerligen långvarig och väl vitsordad tjänstgöring vid kommandantskapet i Stockholm nödgades till följd av hög ålder och sjuklighet lämna sin befattning därstädes. Vad beträffade pensionsbeloppet, vilket syntes böra avpassas i förhållande till den avlöning, som vore förenad med Carlssons vaktmästarbefattning, vore att märka, hurusom avlöningen, vilken utginge i form av arvode på stat, i sammanhang med 1921 års löneroglering för beställningshavare vid försvarsväsendet höjts från 900 kronor — eller med inberäkning av tillfällig löneförbättring 1,125 kronor — till 1,320 kronor samt att sistnämnda arvodesbelopp alltså måste betraktas såsom nyreglerad avlöning. Efter vanligen tillämpade grunder för avpassande av pensionsbelopp i förhållande till avlöningen och med iakttagande tillika dels av någon reduktion av pensionsbeloppet till följd av frihet från erläggande av pensionsavgifter dels ock av avrundning av beloppet till med tolv jämnt delbart krontal torde ett pensionsbelopp i detta fall av 744 kronor kunna anses lämpligt. Då en sålunda avpassad pension måste betraktas såsom nyreglerad, skulle å densamma icke få åtnjutas annan tilläggsförmån än dyrtidstillägget enligt de grunder, som nu gällde eller kunde varda stadgade. Emellertid vore Carlsson såsom förutvarande postbetjänt i åtnjutande av pension från postverket å ursprungligen 600 kronor, vartill numera komme pensionstillägget enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) samt förhöjningarna I och II enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), så att hans pensionsförmån numera, oberäknat dyrtidstillägget, uppginge till 1,284 kronor. Då denna pension jämte den föreslagna tillsammans icke uppginge till 3,000 kronor, syntes visserligen jämlikt de vanliga grunderna

för åtnjutande av pensioner för två tjänster någon reduktion av pensionsförmånerna icke böra av sådan anledning äga rum. Men om annat icke uttryckligen stadgades, komme en minskning av Carlssons nuvarande pension att äga rum med 354 kronor, enär enligt bestämmelsen i § 6 mom. 2 av förenämnda kungörelse nr 280/1925 förhöjning II icke finge vid förening av pensioner för två tjänster åtnjutas, i fall någon av pensionerna vore att betrakta såsom nyreglerad. Då denna påföljd icke kunde anses såsom förenlig med billighet i detta fall, där det gällde en nyreglerad pension till så jämförelsevis lågt belopp som det föreslagna, föreställde sig statskontoret, att antingen det föreslagna beloppet borde i motsvarande mån höjas eller ock, såsom statskontoret ansåge vara att föredraga, en uttrycklig föreskrift meddelades därom, att rubbning icke skulle på grund av den nu ifrågasatta pensionen äga rum beträffande Carlssons redan förvärvade pensionsförmån.

På grund av det anförda hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Carlsson finge utan rubbning av vad han såsom förutvarande postbetjänt åtnjöte i pension, pensionstillägg och förhöjningar, uppbära en ytterligare pension å 744 kronor årligen, att från allmänna indragningsstaten utgå från och med månaden näst efter den, vari han entledigades från sin anställning såsom vaktmästare vid kommandantskapet i Stockholm.

Genom brev den 9 april 1926 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Carlsson finge tills vidare från och med månaden näst efter den, i vilken han avginge från sin anställning vid kommandantskapet, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 60 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för Carlsson att, i den mån pension kunde på grund av förevarande framställning bliva honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att Carlsson på grund av sin långa och väl vitsordade tjänstgöring såsom vaktmästare vid kommandantskapet i Stockholm kommer i åtnjutande av pension av statsmedel efter erhållet entledigande från sagda befattning. Beträffande det pensionsbelopp, som torde böra utgå till Carlsson i anledning av berörda tjänst, synes mig icke något vara att erinra mot det av statskontoret föreslagna beloppet. Då Carlsson, enligt vad jag inhämtat, entledigats från sin anställning vid kommandantskapet med utgången av år 1926, torde pensionen i fråga böra utgå från och med den 1 januari 1927.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre vaktmästaren vid kommandantskapet i Stockholm Carl Johan Carlsson må — utan rubbning av vad han såsom förutvarande postbetjänt åtnjuter i pension, pensionstillägg och förhöjningar — från och med den 1 januari 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 744 kronor.

18:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens civila departement den 19 februari 1925 har *sekundchefen för Livgardet till häst*, i anledning av en utav förre sergeanten i nämnda regementes reserv Johan August Johannisson gjord ansökning, hemställt, att Johannisson måtte, utöver honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa tillerkännas pension av statsmedel.

*Ang. pension
åt förre
sergeanten
J. A. Johan-
nisson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johannisson, som är född den 28 maj 1863, kommit i tjänst vid Livgardet till häst den 30 juli 1886, befordrats till vicekorpral den 31 juli 1893 samt till korpral den 26 juni 1894; att han från hösten år 1889 och intill avgången ur tjänst den 31 oktober 1911 uppehållit befattningen såsom hovslagarunderofficer; att han iakttagit skicklighet och nit i tjänsten; att han, som vid avskedet innehade en tjänstetid av 25 år 3 månader 1 dag, i samband med avskedet utnämnts till sergeant i regementet; att han från Vadstena krigsmanshuskassa uppbär ett årligt underhåll, inberäknat korpralstillägg men frånsett dyrtidstillägg, av 160 kronor; att han, enligt vad ett den 9 mars 1925 utfärdat läkarintyg utvisar, på grund av ledsjukdom är tillsvidare oförmögen till arbete; samt att han är i avsaknad av andra medel för sitt uppehälle än vad han åtnjuter från Vadstena krigsmanshuskassa.

I sin förutnämnda skrivelse har sekundchefen för Livgardet till häst såsom skäl för sin framställning i ämnet i huvudsak framhållit, att det syntes honom, att Johannisson på grund av visad yrkesskicklighet, arbetsamhet och raskhet, vilka egenskaper kunde sägas hava stått över allt beröm, borde beredas högre pension än den, han för närvarande åtnjöte, ävensom att det syntes honom, att utsikter förefunnes att utverka riksdagens bifall härtill. Till stöd för sitt uttalande i sistnämnda hänseende ville sekundchefen åberopa, vad bankoutskottet anförde i sitt utlåtande nr 26, punkt 5, i anledning av en vid 1924 års riksdag väckt motion om beredande av pension å allmänna indragningsstaten efter erhållet avsked åt sergeanten i Smålands husarregemente, hovslagarfuriren Carl Oskar Ragnar.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt den av sekundchefen gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 mars 1925 anført, bland annat, att Johannisson för det dåvarande icke kunde tilldelas någon förhöjning i honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, även om den sjukdom (ledsjukdom), varav han lede, ådragits i tjänsten. Skulle det oaktat Johannisson nu tillerkännas ytterligare underhåll, komme han att intaga en särställning i förhållande till andra med honom likställda avskedade krigsmän, vilka innehaft manskapsbeställning på stat. Med hänsyn härtill ansåge sig departementet ej kunna tillstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Civila departementet funne sig vidare böra framhålla, att, därest de åligganden, vederbörande fullgjort i tjänsten, skulle bliva avgörande för frågan, huruvida pension eller understöd av statsmedel borde tillerkännas avskedat underbefäl av manskapsklass utöver detsamma författningsenligt tillkommande understöd från Vadstena krigsmanshuskassa, bleve följden, att även andra med Johannisson likställda avskedade såväl hovslagar- som gevarshantverkar- och sjukvårdsbeställningsmän, vilka i tjänsten ådagalagt yrkesskicklighet och fullgjort vissa åligganden, som tillhört underofficer på stat, borde komma i åtnjutande av enahanda förmån. Med hänsyn till de konsekvenser ett bifall till sekundchefens framställning sålunda skulle medföra, ansåge sig departementet icke kunna tillstyrka, att frågan om förhöjt understöd åt Johannisson avgjordes för sig, utan borde densamma ställas i beroende av en utredning beträffande skäligheten av att med honom likställda krigsmän erhöle samma förmån. Departementet finge slutligen meddela, att Johannisson det kvartal, varunder han fyllde 65 år, torde komma i åtnjutande av en årlig gratifikation från invalidhusfonden av 15 kronor, samt att han från och med månaden näst efter den, under vilken han fyllde 67 år, bleve berättigad uppbära, förutom nu utgående korpralstillägg, underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med 200 kronor årligen, jämte härå belöpande dyrtidstillägg, allt dock under förutsättning att då gällande föreskrifter rörande underhåll från invalidhusfonden och Vadstena krigsmanshuskassa förbleve oförändrade. Härjämte syntes Johannisson eventuellt kunna komma i åtnjutande av pensionsstillägg med 50 kronor för år enligt bestämmelserna i kungörelsen den 20 juni 1924 angående pensionstillägg åt pensionerade båtsmän och marin-soldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare.

Statskontoret har i utlåtande den 23 mars 1925 anført, att det visserligen icke kunde förnekas — såsom också av bankoutskottet vid 1924 års riksdag framhållits i dess utlåtande nr 26, punkt 5, i fråga om pen-

sion åt hovslagarbeställningsmannen, sergeanten C. O. Ragnar — att vissa billighetsskäl talade för beredande av någon pension utöver underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa i fall, där, såsom förhållandet vore med såväl bemälda Ragnar som Johannisson, vederbörande, ehuru tillhörande manskapsgraden, fullgjort åligganden, som i fråga om ansvar och krav på fackinsikter kunde jämföras med dem, som tillhörde underofficer på stat. Åt föreståndare för beklädnadsverkstad eller skomakeriverkstad vid regemente plägade genom framställning till riksdagen beredas pension till belopp, som vida överstege det högsta underhåll, som utginge från Vadstena krigsmanshuskassa; och det kunde därför synas i viss mån obilligt, att föreståndaren för hovslagerismedjan vid ett kavalleriregemente måste åtnöjas endast med sådant underhåll på grund därav, att formen för hans anställning vore användning i manskapsgrad. Men å andra sidan kunde statskontoret icke heller bestrida riktigheten av vad arméförvaltningens civila departement anfört rörande de konsekvenser, som bifall till förevarande framställning måhända skulle draga med sig. Med hänsyn härtill ansåge statskontoret, att en sådan åtgärd, som ifrågasatts, icke borde vidtagas, förr än genom en allsidig undersökning utrönts, huruvida och i vilken omfattning personal tillhörande manskapsgraden borde med hänsyn till de särskilda åligganden i tjänsten, som av vederbörande fullgjorts, komma i åtnjutande av någon pensionsförmån utöver underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa.

1921 års pensionskommitté, som härefter anmodats yttra sig i ärendet, har i utlåtande den 10 februari 1926 anfört, att kommittén, med hänsyn till att Johannisson i egenskap av distinktionskorpral och tjänstförrättande hovslagarunderofficer förestått hovslagarsmedjan vid Livgardet till häst från hösten 1889 intill avgången ur tjänst den 31 oktober 1911 eller i 22 år samt till de synnerligen goda vitsord Johannisson av sekundchefen erhållit, i likhet med statskontoret funne, att billighetsskäl talade för beredande åt Johannisson av någon pension utöver det underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, varav han vore i åtnjutande. Enär emellertid, såsom av arméförvaltningens civila departements utlåtande framginge, farhåga uppstått rörande de konsekvenser, vartill ett bifall till framställningen om pension åt Johannisson skulle kunna leda, hade kommittén från pensionskamreraren i arméförvaltningen på begäran erhållit uppgift å nu levande underbefäl av manskapet vid armén, som vid avskedet tillerkänts underhåll från Vadstena krigsmanshuskassas fjärde klass och vid avskedstagandet tjänat i minst 20 år och uppnått 40 års ålder. Av denna uppgift framginge, att det endast vore ett fåtal underhållstagare, vilka kunde antagas hava innehaft anställning under med Johannisson jämförliga förhållanden, d. v. s. att de varit föreståndare för verkstad vid regementet. Samtliga underhållstagare, som ej angäves såsom beställningsmän, kunde sålunda fränskiljas, varefter förutom Johannisson endast

återstode 2 hovslagarkorpraler vid Kronprinsens husarregemente och 1 hovslagarkonstapel vid Göta artilleriregemente, vilka, under förutsättning av att de varit föreståndare för hovslagarverkstaden vid respektive regemente, skulle i tjänstgöring kunna likställas med Johannisson. Kommittén hölle vidare för sannolikt, att av i tjänst varande manskap det knappast torde finnas flera än den i sekundchefens för Livgardet till häst framställning omnämnde sergeanten och hovslagarfuriren vid Smålands husarregemente C. O. Ragnar, som i förevarande hänseende kunde likställas med Johannisson. Det förhållandet, att Johannisson avgått ur tjänsten före 50 års ålder, hade kommittén ej funnit böra utgöra hinder för att Johannisson tillerkändes pension, eftersom avgången förorsakats av att — ehuru Johannisson vid avskedet räknat ej mindre än 25 tjänstår och erhållit bästa vitsord om skicklighet i tjänsten och gott uppförande — en framställning från sekundchefen att få träffa förnyat tjänstavtal med Johannisson av Kungl. Maj:t lämnats utan bifall. Beträffande beloppet av den pension, som skulle kunna tillerkännas Johannisson, finge kommittén erinra, att till vid armén anställda arbetare, vilka intagit förmans ställning, vid de senare årens riksdagar i allmänhet plägat beviljas pensioner, som med inräknande av vad pensionären kunnat uppbära i underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa uppgått till 700 à 1,000 kronor per år, beroende på tjänstetidens längd och andra omständigheter. Till ifrågavarande belopp hade i enlighet med kungörelserna med bestämmelser om pensionstillägg och angående ny pension kommit de genom dessa förordningar bestämda särskilda förmåner, varigenom totala pensionsbeloppet av sådana pensioner numera utgjorde 1,116 à 1,452 kronor. Enär Johannisson emellertid ej fått kvarstå i tjänst till den ålder, vilken i regel utgjort villkor för erhållande av pension, syntes Johannisson ej böra tillerkännas större sammanlagd pension än 840 kronor för år, vilken pension torde böra utgå från och med den 1 juli 1926, och å vilket belopp icke borde beräknas pensionstillägg eller förhöjning enligt kungörelsen om ny pension. På grund av det anförda hemställde kommittén, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Johannisson finge från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjötes från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till sammanlagt 840 kronor.

I förnyat utlåtande den 27 februari 1926 har *statskontoret* meddelat, att ämbetsverket, med hänsyn till den av 1921 års pensionskommitté förebragta utredningen, ansåge sig kunna tillstyrka bifall till vad av pensionskommittén föreslagits.

Till en början får jag erinra, att 1926 års riksdag, såsom inhämtas av dess skrivelse nr 148, punkten 36, i anledning av motion i ämnet

medgivit, att den i sekundchefens för Livgardet till häst ovanberörda yttrande omförmälde hovslagarfuriren vid Smålands husarregemente, sergeanten Carl Oskar Ragnar finge från och med månaden näst efter den, vari han erhöle avsked, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till sådant belopp, att pensionen jämte vad honom kunde bliva tilldelat från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till 1,116 kronor. Enligt vad jag inhämtat har Ragnar beviljats avsked från och med den 18 september 1926, vid vilken tidpunkt hans anställningstid i krigstjänst uppgick till mer än 33 år, därav över 23 år såsom fast anställd vid Smålands husarregemente, varunder han sedan början av år 1908 eller under omkring 18 år fullgjort göromål, vilka ansetts i vissa avseenden kunna jämföras med dem, som åligga underofficer på stat.

Med avseende å Johannisson framgår av den lämnade redogörelsen, att han innehåft fast anställning vid Livgardet till häst under omkring 25 år, samt att han under en avsevärd del av anställningstiden — 22 år — med de bästa vitsord uppehållit befattningen såsom hovslagarunderofficer vid regementet. På grund härav ävensom i betraktande av Johannissons medellöshet och sjuklighet finner jag i likhet med statskontoret och pensionskommittén billighetsskäl tala för att någon årlig pension av statsmedel beredes honom utöver det underhåll, han är berättigad att uppbära från Vadstena krigsmanshuskassa. I fråga om pensionsbeloppets storlek finner jag mig kunna lämna min anslutning till pensionskommitténs av statskontoret biträdda förslag härutinnan. Pensionen torde böra få utgå från och med den 1 juli 1926.

Med återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre sergeanten i Livgardets till häst reserv Johan August Johannisson må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt 840 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o —18:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik von Horn.
